

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

KALEVAGATAN 6 - 00100 HELSINGFORS 10
Telefon (växel) 642511 Postgira 120811-5
Affärsbankerna Andelsbankerna Sparbankerna konto 5041-6

Cirkulär 25/72

22.11.1972

Till de pensionsanstalter, som bedriver
verksamhet enligt arbetspensionslagarna

ÄNDRINGAR AV ARBETSPENSIONSLAGARNA, SOM TRÄDER I KRAFT
DEN 1 JANUARI 1973

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida
1. Lagändringarna träder möjligen i kraft 1.1.1973	1
2. Ändring av APL-gränsbeloppet	2
3. Invalidpensionerna	3
3.1. Invaliditetsdefinitionen	3
3.1.1. Allmänt om invaliditet	3
3.1.2. Invaliditetens medicinska förutsättningar	4
3.1.3. Övriga på invaliditetens bedömning inver- kande faktorer	5
3.1.4. Arbetsförmågans varaktighet	6
3.1.5. Variationer i arbetsförmågan	6
3.1.6. Mätning av gradskillnader i invaliditet	7
3.2. Delpension - full pension	8
3.3. Invalidpension - dagpenning enligt sjukförsäk- ringslagen	8
3.4. Pensionens belopp	9
3.5. Förändring av pension från full pension till del- pension eller tvärtom	12
3.6. Förändring av delpension till ålderspension	13
3.7. Indragning av invalidpension	13
3.8. Ikraftträdandet av stadgandena om invalidpension	14
4. Ändringar av samordningsstadgandena	14
4.1. Samordning av delpension	14
4.2. Beaktande av ersättningar enligt olycksfallsför- säkringslagen, trafikförsäkringslagen och lagen om skada, ådragen i militärtjänst	15
4.2.1. I 8 § 6 mom. APL avsett pensionsfall	16
4.2.2. Den del av ersättning, som inte beaktas vid samordning	17
4.2.3. Exempel på tillämpning av 8 § 6 mom. APL	19
4.3. Ändring av 8 a § APL	21
4.4. Ikraftträdandet	21

	Sida
5. APL-arbetsförhållandes upphörande	21
6. Stadgandena om pensionslön och till pension berättigande tjänstgöringstid	22
6.1. Beräkning av till pension berättigande tjänstgöringstid	22
6.2. Tillämpningen av begränsningsstadgande	24
6.3. Beräkning av till pension berättigande lön	24
7. Tidpunkten, då pension begynner	26
7.1. Ålderspension	26
7.2. Övriga pensioner	27
8. Övriga ändringar av APL	27
9. Ändringarna i KAPL	27
9.1. Utförande av arbete under pensionstid	28
9.2. Samordning av KAPL-pension	28
9.3. KAPL-ändringarnas ikraftträdande	28
10. Ändringarna i företagarpensionslagarna	29
10.1. Utförande av arbete under pensionstid	29
10.2. Beräkning av företagarpension	29
10.3. Delpensionsstadgandenas ikraftträdande beträffande LFÖPL och FÖPL	29
10.4. Ändringen av 1 § FÖPL	30
10.5. Ändringar, som enbart gäller LFÖPL	30
11. Ändringarna i arbetspensionsförordningarna	31
12. Vilken pensionsanstalt avgör pensionsansökning	32
13. Lagändringarnas inverkan på kommunikationen	33
13.1. Övervakningen av jämnlöpande pensionstider och aktiva tider	33
13.2. Lagändringarnas inverkan på pensionsanstalts registerutdrag	33
13.3. Lagändringarnas inverkan på kommunikationen rörande pensionsavgöranden	34

1. Lagändringarna träder möjligen i kraft den 1.1.1973

Regeringen har den 6 oktober 1972 till riksdagen inlämnat en proposition med förslag till lagar angående ändring av lagen om pension för arbetstagare, lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, lagen om pension för lantbruksföretagare och lagen om pension för företagare (1972 års riksdag nr 158). Av de föreslagna ändringarna i arbetspensionslagarna gäller huvuddelen intagande av såsom delpension beviljad invalidpension i sagda lagars pensionsskydd. Enligt tillbudsstående uppgifter har man för avsikt att införa delpension jämväl i statens pensionsskydd och antagligen även i de övriga arbetspensionslagarna, d.v.s. i hela arbetspensionssystemet.

Vid läsning av detta cirkulär är skäl att komma ihåg, att det gäller ett lagändringsförslag, som är under behandling i riksdagen. Det gäller därför att taga kännedom om nedanstående text och där framställda åsikter under den förutsättningen, att riksdagen godkänner lagförslagen i den av regeringen föreslagna formen. I redogörelsen för lagförslagen har här rekommenderats en del tolkningar, som senare kan förändras, ifall rättsmedelsinstanserna intar en avvikande ståndpunkt.

Såsom ovan nämndes, skulle delpension införlivas förutom med APL uppenbarligen även med alla övriga arbetspensionslagar. För behandlingen av ansökningar om invalidpension hänvisas till anvisningarna i PSC:s cirkulär nr 7/69, som har utarbetats i samarbete med representanter för statens pensionssystem och det kommunala pensionssystemet ävensom för de pensionsanstalter, som ansvarar för verkställigheten av övriga arbetspensionslagar. Anvisningarna avser fall, där pensionssökanden hört till flere arbetspensionslagars (t.ex. StPL:s och APL:s) krets. I anvisningarna förutsätts, att avgörandet av frågan, huruvida pensionssökande är arbetsoförmögen, i första rummet ankommer på den pensionsanstalt, som sannolikt kommer att bevilja invalidpension med full effekt (d.v.s. för vilken framtida tjänstgöringstid beaktas). Pensionsanstalter, som fungerar inom andra arbetspensionslagars krets, borde eftersträva att efterfölja sagda pensionsanstalts ställningstaganden.

I samband med genomförandet av ovannämnda ändringar av arbetspensionslagarna, som skulle träda i kraft den 1.1.1973, måste även motsvarande arbetspensionsförrordningar ändras. Förrordningarna bifogas i den lydelse de kommer att få enligt senaste föreliggande uppgift.

I blanketterna till pensionsansökan (blank. E och P) görs vid delpensionssystemets ikraftträdande vissa ändringar. Blanketterna ändras bl.a. så, att de får användas även för ansökan om pension enligt LFöPL och KyPL. Även kartorna över tilläggsförmåner kommer att ändras. I slutet av detta cirkulär redogörs även i vissa delar för lagändringarnas inverkan på kommunikationen. Angående kommunikationen beträffande arbetsförhållanderegistret samt ifråga om pensionsansökningsblanketterna och kartorna över tilläggsförmåner erhåller pensionsanstalterna särskilda cirkulär om ändringarna.

Detta cirkulärs redogörelse för de föreslagna lagändringarna avser främst ändringarna i APL, men såvida annat ej framgår av det sakliga sammanhanget, gäller redogörelsen i tillämpliga delar även ändringarna i KAPL, LFöPL och FöPL.

Än en gång må betonas, att detta cirkulär är avfattat som om lagförslaget och de därtill hörande ändringarna av förrordningarna blivit godkända i den föreslagna lydelsen.

Om ändringarnas godkännande och eventuellt gjorda förändringar meddelas särskilt.

Cirkulärets uppgörande och översändande till pensionsanstalterna redan i detta skede har ansetts nödvändigt för att lagändringarnas tillämpning skall kunna komma i gång så snabbt som möjligt.

2. Ändring av APL-gränsbeloppet

I 1 § 1 mom. 2) punkten APL stadgas om de minimikrav beträffande arbetsförtjänst eller veckoarbetstid arbetsförhållande skall uppfylla för att falla under APL. Det har konstaterats, att det nuvarande kravet beträffande lönens minimibelopp i vissa fall är för högt. Dess ram medför, att sådana arbetsförhållanden, där uppkommande pension

vore av betydelse för arbetstagaren, fortfarande stannar utanför pensionskyddet.

Minimikravet på lön har ändrats till 90 mark i månaden. Detta markbelopp motsvarar det för år 1966 fastställda löneindextalet och utgör sålunda hälften av det tidigare gällande beloppet. I 1973 års löneindex motsvaras beloppet 90 mark av 173,66 mark.

Ehuru markbeloppet ändrats, förblir den regeln gällande, att arbetsförhållande, även om lönen skulle understiga gränsbeloppet, hör till APL:s krets, ifall den regelbundna arbetstiden är minst 20 timmar i veckan.

Ändringen av gränsbeloppet är av betydelse för sådana arbetsförhållanden, som är gällande efter den 31.12.1972.

Arbetsförhållande, som begynt före lagändringen och icke hört till APL:s krets, faller under lagen räknat från den 1.1.1973, ifall för tjänsten i januari 1973 överstiger det nya gränsbeloppet. Beräkningen av den till pension berättigande tjänstetiden begynner likaså tidigast från den 1.1.1973. Tidigare tjänstgöringstid skall sålunda inte beaktas som pensionsberättigande ens i det fallet, att arbetstagarens lön redan under år 1972 överstigit det nya gränsbeloppet.

3. Invalidpensionerna

3.1. Invaliditetsdefinitionen

3.1.1. Allmänt om invaliditet

Invaliditetsdefinitionen ingår som förut i 4 § 3 mom. APL. I den nya definitionen har de olika faktorernas andel vid bedömningen av arbetsförmåga förtydligats. Man kan även säga, att själva begreppet invaliditet fått nya drag.

Vid avgörande rörande invaliditetspension har i allmänhet de medicinska omständigheterna ägnats central uppmärksamhet. Medicinskt sett har nedgången av arbetsförmågan bort vara rätt avsevärd innan pension kun-

nat beviljas. Vid avgöranden enligt arbetspensionslagarna har man emellertid framhållt, att det inte funnits någon fast procentgräns, som bestäms enligt medicinska omständigheter, utan t o m en ringa invaliditet har kunnat berättiga till invalidpension. Härvid har i allmänhet de i stadgandet angivna faktorerna ålder, yrkesskicklighet och övriga omständigheter starkt talat för beviljande av pension. I stadgandets ordalydelse har kanske dock de sociala och ekonomiska faktorernas betydelse vid definierandet av arbetsoförmåga inte framhävts med tillräckligt eftertryck.

Tidigare har i allmänhet arbetstagare kunnat betraktas som arbetsoförmögen då hans arbetsförmåga avsevärt nedgått. Då lagen tidigare endast kände till fullständig arbetsoförmåga har härav följt, att gränsen mellan arbetsförmåga och arbetsoförmåga blivit mycket skarp. I den nya invaliditetsdefinitionen har denna gräns avtrappats, i det även en obetydligare nedgång av arbetsförmågan anses vara pensionsberättigande. Har arbetstagares arbetsförmåga nedgått med minst två femtedelar, skall han betraktas som arbetsoförmögen i APL:s mening. Det blir sedan beroende av invaliditetsgraden, huruvida full pension eller delpension beviljas. Den nya definitionen är inte avsedd att skärpa förutsättningarna för erhållande av full invalidpension, varför i detta avseende någon förändring inte ägt rum.

Enligt tidigare praxis har arbetstagare, som ansetts vara arbetsoförmögen enligt folkpensionslagens stadganden, i de flesta fall betraktats som arbetsoförmögen även enligt arbetspensionslagarna. Då någon förändring inte ägt rum beträffande fullständig arbetsoförmåga och då i folkpensionslagen inte intagits delpension, skall arbetstagare, som får invaliditetspension enligt folkpensionslagen, efter ändringarna i allmänhet anses berättigad till full invalidpension enligt arbetspensionslagarna.

3.1.2. Invaliditetens medicinska förutsättningar

Även enligt den nya definitionen skall sjukdom, lyte eller skada vara en avsevärd orsak till arbetsoförmåga, vare sig full pension eller delpension är i fråga. Ett klart orsakssammanhang mellan nedgången av

förvärvsförmågan och de medicinska faktorerna skall föreligga, innan arbetsoförmåga i APL:s mening kan komma i fråga. I praktiken förekommer ju fall, där arbetstagares förvärvsnivå sjunker t.o.m. avsevärt. Är dock orsaken härtill inte ens till en del sjukdom, lyte eller skada, kan förtjänstnivåns nedgång inte anses utvisa arbetsoförmåga. Särskilt beträffande företagarna, vilkas arbetsinsats inte ens närmelsevis alltid kan fullt utredas, har de medicinska faktorerna även i fortsättningen en central roll.

3.1.3. Övriga på invaliditetens bedömning inverkan faktorer

Vid tillämpningen av APL har redan hittills konstaterats, att arbetsoförmåga inte är något tillstånd, som följer av rent medicinsk invaliditet. På dess uppkomst och fortgång inverkar jämväl andra, närmast sociala och ekonomiska faktorer ävensom sådana, som hänför sig till arbetsmarknaden. Den nya invaliditetsdefinitionens ordalydelse förtydligar och understryker, att invaliditetsrekvisitet omfattar såväl medicinska som socialekonomiska faktorer. Hittills innehöll invaliditetsstadgandet i 4 § 3 mom. APL uttrycket "ålder, yrkesskicklighet och övriga omständigheter", vilket föreslås bli ersatt med ordalydelsen "utbildning, tidigare verksamhet, ålder och bosättningsförhållanden samt därmed jämförliga omständigheter", som kanske bättre belyser situationen. Sålunda kan man då beviljande av invalidpension prövas inte förutsätta, att pensionssökanden för att arbeta flyttar till annan ort, där hans boende- och familjeförhållanden i anledning därav skulle oskäligt försvåras. Likaså skall pensionsanstalt då den träffar sitt avgörande beakta arbetstagarens utbildning och i tidigare verksamhet vunna erfarenhet vid prövningen av hans möjligheter att försörja sig.

Ifråga om begreppet arbetsoförmåga har utvecklingen gått i den riktningen, att de faktorer, som sammanhänger med arbetsmarknaden och i synnerhet med möjligheterna att få arbete anses ha betydelse även vid beslut angående arbetsoförmåga. Detta faktum har konstaterats bl.a. i Sverige, då stadgandena om invalidpension förnyades år 1970. I denna mening har i den nya definitionen intagits kravet, att vid bedömandet av arbetstagares möjligheter att i fortsättningen försörja sig får endast sådant arbete beaktas, som verkligen är tillgängligt. En enbart teoretisk möjlighet att få arbete räcker inte till.

De sociala och ekonomiska faktorernas betydelse framträder särskilt tydligt för de äldre åldersklassernas del. Även en sjukdom av lindrigare grad kan, om den är förbunden med svag utbildningsbas hos arbetstagaren eller med till boende- och familjeförhållandena hörande faktorer, som gör det svårt för honom att få arbete, kan leda till att arbetet avbryts och sålunda till faktisk arbetsoförmåga. Man kan även konstatera, att i den nya definitionen understryks tydligare än förut kravet, att de faktorer beaktas, som i allmänhet även utan sjukdom försvårar erhållande av arbete.

3.1.4. Arbetsoförmågans varaktighet

Lagen förutsätter även efter ändringarna, att arbetsoförmågan skall fortgå utan avbrott minst ett år för att berättiga till invalidpension. Även försämring eller nedgång av arbetsoförmågan skall fortsätta sagda tid innan delpension ändras till full pension eller tvärtom full pension till delpension. Undantag utgör endast indragning av pension, varvid såsom nedan förklaras, delpension kan erläggas även för en kortare period än ett år (se punkt 3.7.).

3.1.5. Variationer i arbetsförmågan

Långvarigt sjuka personer kan ha perioder, då det inte medför avsevärdare svårigheter att kunna utföra arbete, medan åter arbetsförmågan däremellan nedgår till inemot noll. Fortsätter en sådan situation en längre tid, kan man inte tala om tillfälliga sjukdomar. Det är fråga om ett fortgående tillstånd, varvid man har att bedöma, huruvida arbetsförmåga eller arbetsoförmåga föreligger.

Förenämnda fall avses i lagen med ordalydelsen: "Vid varierande arbetsförmåga beaktas den årliga förtjänsten". Utgångspunkten är, att beträffande sådana kroniker måste granskning utföras beträffande en tillräckligt lång tidsperiod. Man har ansett, att för en tidsperiod på ett år kan man redan dra slutsatser om en sådan persons tillstånd i dess helhet. Så är det även möjligt att komma till ett mera skäligt slutresultat än om en sådan tolkning tillämpas, att det är fråga om tillfälliga sjukdomar, av vilka ingen medfört en tillräckligt lång oavbruten arbetsoförmåga i APL:s mening.

3.1.6. Mätning av gradskillnader i invaliditet

Då nedgång av arbetsförmåga mäts får man ägna central uppmärksamhet åt den återstående förmågan att få förvärvsinkomster. Härvid gäller det att bestämma vilken förvärvsnivå arbetstagaren skall anses ha. I flera fall ger nedgången av förvärvsinkomsterna efter insjuknandet en bas för uppskattningen. Granskar man den förvärvsnivå arbetstagaren haft under en längre tid, kan det visserligen visa sig, att förvärvsinkomsterna omedelbart före insjuknandet inte representerar den högsta nivå arbetstagaren uppnått under sin aktiva tid. Med i bilden kan vara en nedgång av förvärvsnivån, som beror på stigande ålder och en sämre situation på arbetsmarknaden. Genom att jämföra lönenivån efter arbetsoförmågans inträde med nivån innan sjukdomen på ett mera betydande sätt inverkat på arbetstagarens förvärvsinkomster får man dock en uppfattning om hur arbetstagarens utkomst direkt påverkats av sjukdomen och medföljande eller med densamma uppkomna sociala och ekonomiska faktorer. Emedan det kan finnas något annat skäl till förvärvsinkomstens nedgång än arbetsoförmåga, så möjliggör denna jämförelse tillika ett klarläggande av orsakssammanhanget mellan sjukdomen och förvärvsnivåns nedgång.

Då en arbetstagare med beaktande av de medicinska och sociala faktorernas totala inverkan har bedömts vara oförmögen till arbete gäller det att tillika bestämma invaliditetsgraden. Föreligger här ett tillstånd, som berättigar till full invalidpension eller till delpension? För arbetstagarens del blir denna fråga i allmänhet löst genom att granska storleksklassen av de förändringar arbetsoförmågan orsakat i hans förvärvsinkomster. I de fall, där hälsotillståndet varierar, kan invaliditetsgraden bestämmas på grund av årsförtjäns-ten.

Beträffande en företagare kan situationen vara svårare att bedöma emedan den för honom fastställda arbetsinkomsten inte automatiskt följer förändringar i arbetsförmågan. Då pensionsanstalten skall fatta beslut har den att undersöka företagarens personliga deltagande i företagets verksamhet. Detta kan emellertid såsom ovan redan konstaterades, i vissa fall visa sig omöjligt att klarlägga, och då måste avgörandet till stor del träffas på grund av medicinsk bedömning.

Delpensionens fogande till pensionsförmånerna medför att det blir vanligare än förut att en person samtidigt arbetar och får pension. Härvid har förändringar av förvärvsinkomsternas belopp kombinerade med medicinska faktorer central betydelse då det gäller att bedöma huruvida pensionsförutsättningarna fortfarande föreligger eller huruvida invaliditetsgraden blivit högre.

3.2. Delpension - full pension

Stadganden därom, när delpension och när full invalidpension skall beviljas ingår i 5 b § APL. Vid tillämpningen är utgångspunkten den, att man enligt anvisningarna i 4 § 3 mom. APL skall uppskatta i vilken mån arbetstagarens arbetsförmåga nedgått. Har arbetsförmågan nedgått med minst $3/5$, beviljas full invalidpension. Har arbetsförmågan nedgått med mindre än $3/5$ men dock med minst $2/5$, har arbetstagaren rätt till invalidpension, vilken beviljas som delpension.

Det är uppenbart, att delpension kommer att beviljas i rätt få fall. Härpå tyder erfarenheterna i de andra nordiska länderna. I händelse en person, som är arbetsoförmögen enligt förutsättningarna i 4 § 3 mom. APL inte får arbete ehuru han är villig att utnyttja sin återstående arbetsförmåga, måste en sådan person i många fall beviljas full pension. För de faktorer, som inverkar på beviljande av delpension, redogörs nedan i punkterna 3.1.5. och 3.1.6.

3.3. Invalidpension - dagpenning enligt sjukförsäkringslagen

Enligt det tidigare 4 § 3 momentet i APL skulle pensionstagares invalidpension enligt sagda lag, ifall densamma inte utgått till honom retroaktivt för samma tid tillsammans med i sjukförsäkringslagen stadgad dagpenning för grund av samma sjukdom, har invalidpensionen upp till dagpenningens belopp måst inbetalas till sjukförsäkringsfonden. Det nya stadgandet innehåller i princip samma förpliktelser, ehuru där i stället för samma sjukdom talas om samma arbetsoförmåga.

Har någon beviljats delpension för retroaktiv tid, skall pensionsanstalten kvarhålla pensionens retroaktiva del och undersöka, huruvida i sjukförsäkringslagen stadgad dagpenning utbetalats för samma tid på grund av samma arbetsoförmåga. Enär delpensionstagare i allmänhet

förutsätts utföra arbete samtidigt som han får pension, torde dagpenning enligt sjukförsäkringslagen och delpension förekomma samtidigt i relativt få fall.

3.4. Pensionens belopp

Uträkningen av full invalidpension blir inte ändrad, förutom beträffande samordningsstadgandena. För dessa redogörs nedan. Full invalidpension uträknas sålunda alldeles på samma sätt som före den 1.1.1973.

Enligt huvudregeln utgör delpension hälften av full invalidpension. Full invalidpension utgör dock i de äldsta åldersklasserna i många fall 22 % av lönen. Likaså skulle de personer, för vilka pensionsberättigande tjänstgöringstid inte skulle hinna upplöpa under inemot 40 år, en på normalt sätt beräknad delpension bli liten. Förden skull har i 5 b § APL införts specialstadganden angående beräkningen av delpension.

Vid uträkning av ålderspensions och full invalidpensions belopp tillämpas stadgandena i 5 a § APL, ifall arbetstagaren är född före den 1 juli 1919. I så fall skall pensionen beräknas såväl enligt 5 § som enligt 5 a § APL. Pensionen beviljas enligt det förmånligare alternativet. I de fall där invalidpension utgår som delpension, tillämpas stadgandena i 5 a § APL såvida arbetstagaren är född före den 1 juli 1935. Härvid används i stället för det i 5 a § angivna procenttalet 22 procenttalet 38.

De nya stadgandena medför, att delpensionens minimibelopp utgör 19 % av lönen, ifall arbetstagaren utan avbrott hört till APL:s krets från lagens ikraftträdande den 1.7.1962 till arbetsförmågans inträde.

I de äldsta åldersklasserna blir skillnaden mellan delpension och full invalidpension mycket liten, nämligen tre procentenheter. Detta är emellertid motiverat, då man beaktar, att delpensionstagarna i allmänhet inte får folkpension. Vid sådant förhållande blir differensen kännbart större beträffande total pension.

Observeras bör, att då man skall avgöra, huruvida pension skall bestämmas enligt stadganden om minimipension i 5 § eller enligt minimi-

pensionsstadgandena i 5 a §, skall de sammanlagda beloppen av samtliga i APL-arbetsförhållanden uppkomna pensioner jämföras med varandra. Har arbetstagaren haft flere arbetsförhållanden, kan man således inte förfara så, att pensionen för en del av arbetsförhållandena beräknas enligt 5 § APL och för en del med tillämpning av 5 a § APL. Däremot är det alldeles möjligt, att full invalidpension beräknas enligt 5 § APL och att stadgandena i 5 a § APL tillämpas då pensionen ändras till delpension. För åren 1919 - 1935 födda arbetstagare kommer ett sådant förfarande nästan att bli regeln.

Nedan följer några exempel på uträkning av delpensions belopp.

Obs! I exemplen har samtliga löner rättats så att de motsvarar 1973 års löneindex.

Exempel 1

Arbetstagaren född 25.3.1925
APL-arbetsförhållandet begynte 1.11.1959 och fortgår
Arbetsoförmögen i januari 1973

a) Pensionsprocent enligt 5 § 1 mom. APL = 29
Pensionslön = 950 mk/mån.
Pension = 29 % x 950 mk/mån. = 275,50 mk/mån.
varav hälften = 137,75 mk/mån.

b) APL 5 b §
Pension = $\frac{1}{2}$ x 38 % x 950 mk/mån. = 180,50 mk/mån.

Pensionen från 1.2.1973 är 180,50 mk/mån.
=====

Exempel 2

Arbetstagaren född 16.5.1934
I TEL-arbetsförhållande 1.1.1965 - 30.8.1968

Pensionsprocent enligt APL 5 b §

$$= \frac{44}{442} \cdot 38 \% = 3,78$$

Pensionslön = 1 400 mk/mån.

Fribrev = 3,78 % · 1 400 mk/mån. = 52,92 mk/mån.

II APL-arbetsförhållande från 1.11.1969 och fortgår

Arbetsförmögen i januari 1973

Pensionsprocent enligt APL 5 b §

$$= \frac{354}{442} \cdot 38 \% = 30,43$$

Pensionslön = 1 500 mk/mån.

Pension = 30,43 % · 1 500 mk/mån. = 456,45 mk/mån.

Företagarverksamhet från 1.2.1970

Arbetsinkomst i begynnelse = 8 400 mk/år = 700 mk/mån.

Pensionsprocent

$$= \frac{351}{352} \cdot 38 \% = 37,89$$

FÖPL-pension = 37,89 % · 700 mk/mån. = 265,23 mk/mån.

Pensioner sammanlagt

= 52,92 mk/mån + 456,45 mk/mån + 265,23 mk/mån = 774,60 mk/mån
varav hälften = 387,30 mk/mån.

Pensionen från 1.2.1973 är 387,30 mk/mån.

=====

Pensionerna har inte beräknats enligt 5 § 1 mom. APL, emedan alla arbetsförhållanden begynt efter den 1.7.1962, varför det är klart, att minimibeloppet är större.

Exempel 3

Arbetstagaren född 1.1.1938

APL-arbetsförhållande 1.1.1964 - 31.12.1969

Pensionsprocent = 6

Pensionslön = 2 500 mk/mån.

Fribrev = 150 mk/mån.

KAPL-förtjänster för år 1970 = 36 000 mk,

varav fribrev = 30 mk/mån.

APL-arbetsförhållande från 1.1.1971 och fortgår
Arbetsoförmögen i januari 1973

Pensionsprocent = 32

Pensionslön = 3 150 mk/mån.

Pension = 1 008 mk/mån.

Pensionerna sammanlagt = 150 + 30 + 1 008 = 1 188 mk/mån.

Barntillägg = 40 %

Pension efter barntillägg = 1 663,20 mk/mån.

varav hälften = 831,60 mk/mån.

Pensionen från 1.2.1973 är 831,60 mk/mån.

=====

3.5. Förändring av pension från full pension till delpension eller tvärtom

Som delpension beviljad invalidpension kan ändras till full pension vid förändring av pensionstagarens arbetsförmåga. Likaså är det möjligt att ändra full pension till delpension. För en sådan ändring fordras, att den i arbetsförmågan inträffade förändringen, förutom vid indragning av pension (varom nedan), kan uppskattas bli bestående åtminstone ett år. Ändring av pension kan göras på ansökan av pensionstagaren eller på pensionsanstaltens initiativ.

Full invalidpension kan inte ändras till delpension beträffande tid, för vilken pension redan utbetalats. Vid sådant förhållande inverkar ändring av pension till delpension oftast endast framåt från tidpunkten för beslutet. Har dock utbetalningen av pensionen avbrutits räknat från en tidigare tidpunkt, må pensionen ändras till delpension räknat från tidpunkten för avbrottet. Avbrytande av pensionsutbetalning kommer i allmänhet ifråga, då pensionstagare oaktat pensionsanstaltens uppmaning inte tillställer denna utredning om att han fortfarande har rätt till pension.

Däremot kan delpension ändras till full pension retroaktivt. Förhöjning är enligt 5 b § 2 mom. APL möjlig för de sex månader, som föregår den kalendermånad, som närmast följer efter pensionstagarens justeringsansökning eller inledandet av pensionsanstaltens justerings-

åtgärder. Stadgandet har avfattats så, att retroaktiv tid räknas i fulla kalendermånader.

3.6. Förändring av delpension till ålderspension

Enligt 4 § 3 mom. APL ändras invalidpension till ålderspension då pensionstagaren uppnår pensionsåldern. Enligt 4 § 2 mom. APL förutsätter erhållande av ålderspension åter, att arbetstagaren inte mera är i APL-arbetsförhållande.

Delpensionstagare är i många fall ännu i arbetsförhållande då han får pension. Ehuru ytterligare pension inte uppkommer på grund av arbetsförhållandet, kan arbetsförhållandet dock höra till APL:s krets. Fortgår sådant arbetsförhållande ännu efter det delpensionstagare uppnått pensionsåldern gäller det att avgöra, huruvida pensionen skall ändras till ålderspension. Enligt stadgandena i APL kommer indragning av pensionen inte ifråga i sådant fall. APL känner heller inte någon möjlighet att utbetala "delålderspension". Därför måste invalidpension ändras till ålderspension från början av månaden efter det arbetstagaren uppnått pensionsåldern, oberoende av huruvida pensionstagaren fortfarande står i arbetsförhållande.

Ändring till ålderspension av enligt KAPL, LFÖPL eller FÖPL beviljad invalidpension framkallar inga särskilda frågor. Enligt sagda lagar förutsätter ju erhållande av ålderspension, att till deras krets hörande verksamhet upphört.

Enligt APL, KAPL, LFÖPL och FÖPL ändras invalidpension till ålderspension på åtgärd av pensionsanstalten. Pensionstagare behöver således inte ansöka därom.

3.7. Indragning av invalidpension

Stadgandet om indragning av invalidpension ingår fortfarande i 4 § 3 mom. APL. Enligt lagrummet indrages invalidpension då pensionstagaren i sådan mån återvunnit sin arbetsförmåga, att han inte mera uppfyller förutsättningarna för erhållande av pension. Pension indrages således då arbetstagarens arbetsförmåga inte mera är nedsatt med minst 2/5. Observeras bör, att också härvid beaktas den årliga förtjänsten

vid variation i arbetsförmågan. Även om arbetsförmågan av hälsoskäl under en del av året vore utan avbrott nedsatt med mindre än 2/5, indrages pensionen inte, om arbetsförmågan under annan tid har nedgått i sådan mån, att den årliga minskningen av förtjänsten är åtminstone 2/5. Det kan också förekomma, att ingen förändring inträffat i arbetstagarens hälsotillstånd, men att förvärvsinkomsterna dock stigit. Kan förvärvsinkomstens ökning avses vara tillräcklig, må pension indragas.

Vid indragning av pension må beslutas, att pensionen utgår som delpension för viss tid, vilken kan vara kortare än ett år. Stadgandet här om ingår i 3 mom. av den nya 5 b § APL. Stadgandet skall uppenbarligen tolkas så, att för viss tid beviljad full invalidpension likaså kan förändras till delpension även för kortare tid än ett år. Likaså torde som fortsättning på full invalidpension kunna beviljas pension för viss tid, vilken understiger ett år, samt tillsvidare beviljad full pension vid indragning ändras till delpension för kortare tid än ett år.

3.8. Ikraftträdandet av stadgandena om invalidpension

Arbetstagare har rätt till delpension även på grund av arbetsoförmåga, som begynt före den 1.1.1973. Sådan pension utgår från lagens ikraftträdande den 1.1.1973.

Har från arbetsförhållandets upphörande redan avsevärt lång tid förflutit, är det svårt att utreda när arbetstagarens arbetsoförmåga faktiskt begynt. Därför har i lagen intagits ett specialstadgande därom, när arbetsoförmåga skall anses ha begynt. Är arbetstagare redan innan lagens ikraftträdande i sådan grad arbetsoförmögen, att han är berättigad till delpension, anses dock vid fastställandet av pensionens belopp arbetsoförmågan ha begynt vid lagens ikraftträdande.

4. Ändringar av samordningsstadgandena

4.1. Samordning av delpension

APL 8 § 2 mom., där det stadgas om uträkning av samordningsgränsen, har ändrats. Med samordningsgräns avses det markbelopp, vartill APL-pension högst får stiga tillsammans med övriga pensioner och ersätt-

ningar, som skall beaktas. I regelmässiga fall beräknas samordningsgränsen så, att av samordningsgrunden tages 60 eller 66 procent och från det sålunda erhållna beloppet avdras ett belopp, som motsvarar folkpensionen.

Till delpensionstagare utgår i allmänhet icke folkpension. Därför har samordningsstadgandena ändrats så, att ifråga om delpensioner beaktas folkpension inte vid beräkning av samordningsgränsen. Även om delpensionstagare i något undantagsfall skulle erhålla folkpension, minskar folkpensionen inte hans arbetspension. Beträffande delpension utgår samordningsgränsen 30 % av samordningsgrunden. Utgår dock till delpension barntillägg enligt 7 c § APL, är samordningsgränsen 33 % av samordningsgrunden.

Samordningsgrunden fastställs vid samordning av delpension på samma sätt som vid samordning av andra pensioner. Som samordningsgräns tillämpas sålunda med i 8 § 3 mom. APL stadgade undantag den högsta grundpension grundande lönen eller arbetsinkomsten.

4.2. Beaktande av ersättningar enligt olycksfallsförsäkringslagen, trafikförsäkringslagen och lagen om skada, ådragen i militärtjänst

I 8 § 3 mom. APL stadgas en del undantag beträffande beräkningen av samordningsgrunden. Utgångspunkten har varit, att man vid samordning söker beakta nivån för arbetstagarens totalförtjänst. Därför stadgas, att pension eller annan ersättning, som arbetstagaren erhållit under en längre tid före pensionsfallet, vid bestämmandet av samordningsgrunden må läggas till lörens belopp.

Beträffande personer, som får olycksfallsersättning och trafikförsäkringsersättning eller ersättning för skada, ådragen i militärtjänst, leder stadgandena i 8 § 3 mom. APL inte alltid till ett slutresultat, som kan anses vara riktigt. Sådana missförhållanden har framträtt särskilt ifråga om arbetstagare i KAPL-arbetsförhållande eller enligt andra lagar försäkrad arbetstagare med liten lön.

För avhjälpan av sagda missförhållanden har 8 § 3 mom. APL ändrats så, att omnämmandet av ersättningar enligt olycksfallsförsäkringsla-

gen, trafikförsäkringslagen och lagen om skada, ådragen i militärtjänst fått utgå. Ett specialstadgande angående samordning av dessa förmåner har intagits i det nya 6 mom. i 8 § APL. Det nya stadgandet gäller ingalunda endast samordning av delpension, utan skall tillämpas jämväl vid samordning av ålders-, invalid- och arbetslöshetspensioner samt av familjepensioner.

Till övriga delar förblir 8 § 3 mom. APL oförändrat. Det blir tillämpligt i de fall, där arbetstagare samtidigt är i två eller flere till grundpension berättigande arbets- eller tjänsteförhållanden eller i företagareverksamhet. Likaså tillämpas stadgandet då arbetstagare får pension och samtidigt är i arbets- eller tjänsteförhållande eller utövar företagareverksamhet. Såsom nedan förklaras, kan den, som får invalidpension med full effekt, inte på grund av arbete intjäna ytterligare pensionskydd. Följaktligen kommer 8 § 3 mom. APL närmast till tillämpning då arbetstagaren redan får ålderspension. Härvid förutsätter stadgandets tillämpning, att arbetstagaren innan han fyllde 62 år beviljats ålderspension från ett annat system och därefter före 65 års ålder stått 3 år i APL-arbetsförhållande.

Enligt 8 § 6 mom. APL beaktas under vissa förutsättningar vid samordning inte sådan på lagen om olycksfallsförsäkring, lagen om trafikförsäkring och lagen om skada, ådragen i militärtjänst grundad ersättning, som arbetstagaren åtnjutit under minst 3 års tid omedelbart före pensionsfallet. Ytterligare förutsätts, att ersättningen inte överstiger nivån före pensionsfallet (se punkt 4.2.2.).

Tillämpningen av det nya 6 momentet i 8 § förutsätter inte, att arbetstagaren då han får olycksfalls- eller trafikförsäkringsersättning eller ersättning enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst, samtidigt varit i arbets- eller tjänsteförhållande eller ock i företagareverksamhet, som berättigar till grundpension. Denna ändring underlättar stadgandets tillämpning i synnerhet i fråga om arbetstagare, som hör till KAPL:s krets.

4.2.1. I 8 § 6 mom. APL avsett pensionsfall

Vid avfattandet av 8 § 6 mom. APL har utgångspunkten varit, att stadgandet i allmänhet skulle tillämpas då arbetstagaren erhållit ersätt-

ning enligt olycksfallsförsäkringslagen, trafikförsäkringslagen eller lagen om skada, ådragen i militärtjänst, under minst tre års tid omedelbart före det första till arbetspension berättigande pensionsfallet. Därför stadgas i momentet, att såsom nytt pensionsfall inte betraktas att arbetslöshetspension förändrats till invalidpension eller invalidpension till ålderspension. Enär beträffande arbetslöshetspension gäller vad om invalidpension stadgats, skall ej heller förändring av arbetslöshetspension till ålderspension betraktas som nytt pensionsfall.

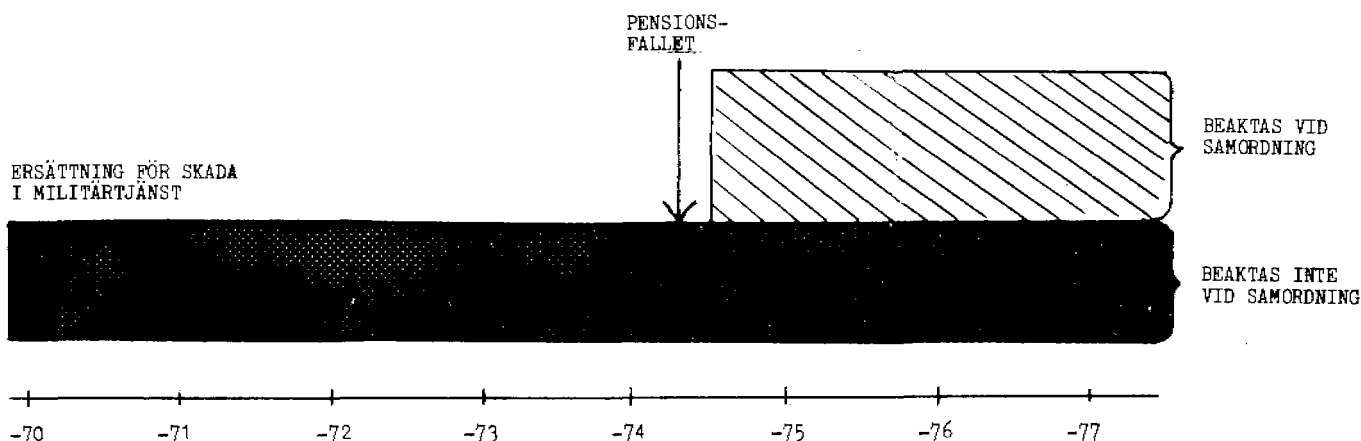
Även stadgas i momentet, att uppkomsten för förmånstagare av rätt till familjepension efter pensionstagare inte är ett nytt pensionsfall. Är familjepension efter pensionstagare ifråga, kommer det nya 6 momentet i 8 § sålunda att tillämpas endast i händelse momentet har tillämpats vid fastställandet av pensionstagarens egen pension. Beträffande utbetalning av familjepension efter arbetstagare, som inte fått pension före sin död, fordras, att arbetstagaren under minst tre år omedelbart före sin död erhållit ersättning enligt olycksfallsförsäkringslagen, trafikförsäkringslagen eller lagen om skada, ådragen i militärtjänst.

Klart är, att nytt pensionsfall inte föreligger då delpension ändras till full pension. I sådant fall betraktas som pensionsfall tidpunkten då arbetstagarens arbetsoförmåga ursprungligen begynte. Det nya 6 momentet i 8 § APL skall tillämpas endast ifall arbetstagaren redan under tre års tid hade fått i momentet avsedd ersättning.

4.2.2. Den del av ersättning, som inte beaktas vid samordning

Ersättning enligt olycksfallsförsäkringslagen, trafikförsäkringslagen och lagen om skada, ådragen i militärtjänst har kunnat utgå till arbetstagare redan under en lång tid innan till arbetspension berättigande pensionsfall inträffat. I många fall stiger denna tidigare ersättnings belopp samtidigt som arbetstagaren blir oförmögen till arbete i den mån arbetspensionslagarna förutsätter. Meningen är, att vid samordning beaktas normalt den del av sådan ersättning, som överstiger den tidigare ersättningsnivån. I det nya 8 § 6 mom. stadgas även, att ersättningen inte beaktas vid samordning "i den mån ersättningen icke överstiger ersättningen före pensionsfallet".

Uppenbarligen har man inte önskat avfatta ovan citerade ordalag med full matematisk precision. Detta därför, att de i verkligheten förekommande fallen är brokiga och avviker från varandra. Utgångspunkten har varit, att vid samordning lämnas obeaktad den del av tidigare ersättning, som arbetstagaren erhållit omedelbart före det till pension berättigande pensionsfallet. Vid beräkningen av differensen måste man dock utgå ifrån, att beloppen av ersättningarna befinner sig på samma indexnivå.

I praktiken förekommer dock fall, där den tidigare ersättningens belopp redan tydligt stigit några månader innan arbetstagaren anses oförmögen till arbete i sådan grad, som berättigar till arbetspension. Härvid har i allmänhet samma förändring i hälsotillståndet och förvärvsförmågan medfört både att den tidigare ersättningens markbelopp höjts och att arbetspension beviljats. Ifall den tidigare ersättningens belopp då det pensionsberättigande pensionsfallet inträffar klart överskrider en ersättningsnivå, som varit rådande en lång tid, är det oskäligt att inte hela det belopp pensionstagaren erhöll då pensionsfallet inträffade beaktas vid samordning. Då i sådana fall avgörs, vad som skall anses utgöra ersättning, som motsvarar nivån före pensionsfallet, skall ersättningens belopp för en längre tid före pensionsfallet beaktas.

Vid samordning ånyo av redan samordnad pension kan det likaså bli ett problem, vilken del av ersättning enligt olycksfallsförsäkringslagen, trafikförsäkringslagen eller lagen om skada, ådragen i militärtjänst

skall lämnas obeaktad. Först måste man utreda beloppet av sådan ersättning vid den tidpunkt från vilken den ånyo samordnade pensionen skall utgå. Från detta belopp avdrages den ersättning, som motsvarar nivån före pensionsfallet. I praktiken är det uppenbarligen bekvämast att räkna så, att ersättning, som inte beaktats vid den första samordningen, höjes med APL-index.

Vid samordningen av familjepension är det enligt lagrummet inte nödigt att utreda vilken del av ovan nämnd ersättning motsvarar nivån före pensionsfallet. Föreligger ovan under punkt 4.2.1. förklarade förutsättningar för tillämpning av 8 § 6 mom. APL vid fastställande av familjepension, lämnas ersättning enligt olycksfallsförsäkringslagen, trafikförsäkringslagen eller lagen om skada, ådragen i militärtjänst helt och hållet utan avseende vid samordningen.

4.2.3. Exempel på tillämpning av 8 § 6 mom. APL

Exempel 1

Arbetstagaren född 1.1.1938

APL-arbetsförhållande från 15.6.63, som fortgår

Arbetsoförmögen i sådan mån att berättigad till full pension i januari 1973

Pensionsprocent = 39,5

Pensionslön = 1 500 mk/mån.

Pension = 39,5 % x 1 500 mk/mån. = 592,50 mk/mån.

Livränta (olycksfallsförsäkring) från 1.7.65 400 mk/mån.

Livränta från 1.2.73 600 mk/mån.

Livränta, som skall beaktas vid samordning =
600 - 400 = 200 mk/mån.

60 % x 1 500 mk/mån. = 900 mk/mån.

- FPL = 201 "

Samordningsgräns = 699 mk/mån.

Avdrag från APL-pension = 792,50 - 699,00 = 93,50 mk/mån.

APL-pensionen efter samordningen = 592,50 - 93,50 =
499 mk/mån.

APL-pensionen från 1.2.73 är 499,00 mk/mån.
=====

Exempel 2

Arbetstagaren född 21.3.1915

APL-arbetsförhållande 20.11.61 och fortgår

Arbetsoförmögen i sådan mån, att berättigad till full pension i januari 1973

Pensionsprocent = 22

Pensionslön = 1 425 mk/mån.

Pension = 22 % x 1 425 mk/mån. = 313,50 mk/mån.

Barntillägg 20 %, varför pensionens belopp stiger till 376,20 mk/mån.

Ersättning enligt trafikförsäkringslagen från 1.4.66
300 mk/mån.

Samordning 1.2.1973

66 % x 1 425 mk/mån. = 940,50 mk/mån.

- FPL-grunddel = 82,00 "

Samordningsgräns = 858,50 mk/mån.

Samordningen inverkar inte på pensionens belopp

Pensionen från 1.2.1973 är 376,20 mk/mån.
=====

Barn fyller 18 år 21.7.1973

Livränta 700 mk/mån., från 15.7.73

Samordning 1.8.1973

Livränta, som skall beaktas vid samordningen =

700 - 300 = 400 mk/mån.

Pension + livränta = 313,50 + 400,00 = 713,50 mk/mån.

60 % x 1 425 mk/mån. = 855,00 mk/mån.

- FPL = 201,00 "

Samordningsgräns = 654,00 mk/mån.

Avdrag från APL-pension = 713,50 - 654,00 = 59,50 mk/mån.

Pensionen efter samordningen = 313,50 - 59,50 = 254,00 mk/mån.

Pensionen från 1.8.73 är 254,00 mk/mån.
=====

4.3. Ändring av 8 a § APL

Regeln är, att en redan samordnad pension inte utan vidare kan samordnas ånyo även om de ersättnings- och pensionsbelopp, som skall beaktas, förändrats. För att samordning ånyo kunde komma i fråga fordras att ändringen beror på en i 8 a § APL angiven orsak. Denna paragraf blir ändrad sålunda, att samordning av pensioner skall förrättas ånyo alltid då delpension ändras till full pension eller full pension till delpension.

4.4. Ikraftträdandet

Samordningsstadgandena har i allmänhet tillämpats i den lydelse de har vid tidpunkten för samordningen dvs. den tidpunkt, från vilken den samordnade pensionen skall utgå. Vid sådant förhållande kan det nya 6 momentet i 8 § APL tillämpas även i de fall, där pensionsfallet inträffat före den 1.1.1973. Lagändringarnas ikraftträdande berättigar dock icke till att ånyo samordna redan beviljade pensioner. Då tidigare beviljad pension efter den 31.12.1972 av orsak, som anges i 8 a § APL, skall samordnas ånyo, tillämpas de nya stadgandena.

5. APL-arbetsförhållandes upphörande

Specialstadgandet i 2 § APL om upphörande av arbetsförhållande har ändrats. Vid tillämpning av APL anses arbetsförhållande i vissa fall ha upphört tidigare än stadgandena i lagen om arbetsavtal skulle förutsätta. Arbetsförhållandes upphörande har den betydelsen, att lön som möjligen hänför sig till tid därefter, inte beaktas vid beräkandet av pension. Likaså upphör beräkning i grund av arbete av pensionsberättigande tjänstgöringstid då arbetsförhållandet upphör.

Enligt 2 § APL är regeln den, att arbetsförhållande vid lagens tillämpning anses ha upphört då lön senast utbetalades innan arbetsförhållandet bröts, dvs. innan det arbetsrättsliga arbetsförhållandet upphörde. Har arbetstagare blivit oförmögen till arbete i sådan

grad, att han är berättigad till pension, anses arbetsförhållandet ha upphört redan då lön senast utbetalades innan arbetsoförmågan inträdde. Fortsätter arbetstagaren att arbeta efter arbetsoförmågans inträde anses han stå i nytt arbetsförhållande. Just i detta avseende ändras 2 § APL.

Enligt 2 § APL i hittillsvarande lydelse kunde man i många fall anse, att ifall arbetstagare, som har invalidpension, åter begynner arbeta så att han då fortsätter sitt tidigare före arbetsoförmågans inträde gällande arbetsförhållande. Enligt det nya stadgandet skall arbete före arbetsoförmågans inträde och utförande av arbete därefter alltid behandlas som olika arbetsförhållanden.

APL 2 § tillämpas även på de fall, där arbetsoförmågan inträtt före den 1.1.1973. Ifall arbetstagaren i sådant fall återinträder i tjänst hos samma arbetsgivare anses nytt arbetsförhållande föreligga.

6. Stadgandena om pensionslön och till pension berättigande tjänstgöringstid

6.1. Beräkning av till pension berättigande tjänstgöringstid

Den tid, för vilken till arbetstagare utbetalas invalidpension med full effekt, räknas som pensionsberättigande vid fastställande ny pension, som beviljas längre fram. Invalidpension med full effekt är en pension, vid vars fastställande framtida tjänstgöringstid eller däremot svarande förtjänst beaktats. I samband med de ändringar, som avser delpension, blir varken 6 § 3 mom. APL eller motsvarande stadganden i de andra arbetspensionslagarna ändrade. Vid sådant förhållande upplöper för den, som får invalidpension med full effekt, på grund av pensionens erhållande pensionsberättigande tjänstgöringstid enligt samma stadganden, oberoende av, huruvida han får delpension eller full invalidpension. För APL betyder detta, att pensionsskydd uppkommer alldeles på samma sätt som om arbetstagaren med samma löneförmåner som förut hade fortsatt det arbetsförhållande, i grund varav invalidpension med full effekt beviljats honom.

Delpensionstagarna utför i regel arbete. Hade APL:s stadganden inte reviderats, skulle för dem på sätt och vis uppkomma dubbelt pensionskydd. Tjänstgöringstid skulle upplöpa på den grund, att arbetstagaren får pension och dessutom på grund av det nya arbetsförhållandet. Därför har 6 § 1 mom. APL ändrats, så, att som till arbetspension berättigande tjänstgöringstid inte på grund av nytt arbetsförhållande skall räknas den tid arbetstagaren är i arbetsförhållande medan invalidpension med full effekt utgår till honom.

Det nya stadgandet i 6 § 1 mom. APL gäller även andra arbetspensioner än APL-pension. I momentet avsedd pension skall vara baserad på arbets- eller tjänsteförhållande eller ock på företagaverksamhet samt vara stadgad i lag eller i offentlig pensionsstadga. Sådana pensioner är samtliga i APL 8 § 4 mom. uppräknade grundpensioner. Då så är, upplöper på grund av APL inte pensionsberättigande tid för arbetstagare, som medan han är i APL-arbetsförhållande uppbär t.ex. StPL-invalidpension med full effekt.

Det nya stadgandet i 6 § 1 mom. APL har betydelse också för den s.k. arbetsoförmågans odelbarhet. Med denna term avses, att då det gäller att avgöra huruvida arbetstagare är oförmögen till arbete eller inte, beaktas hela hans förvärvsverksamhet. Är avgörandet positivt, skall pensionens storlek fastställas enligt den totala arbetsförtjänsten. Denna princip har betydelse i fall, där arbetstagaren samtidigt är i två eller flera arbets- eller tjänsteförhållanden eller ock utövar företagaverksamhet. Upphör han på grund av försämrat hälsotillstånd med en del av sina arbeten och betraktas han härvid som arbetsoförmögen, skall pension beviljas honom också för det arbete han fortsätter.

Det är att märka, att ifall pension inte skulle beviljas även för den förvärvsverksamhet arbetstagaren fortsätter med, skulle hans framtida pensionstrygghet bli sämre. APL 6 § 1 mom. och motsvarande stadganden i de andra arbetspensionslagarna medför, att arbetstagare sedan pension begynt inte mera intjänar pensionsskydd på grund av arbete. Därför är det möjligt, att ifall pensionstagare inte genast beviljas för alla arbetstagarens samtidiga förvärvsverksamheter, skulle för en del därav senare beviljas endast fribrevspension, ehuru pension skulle beviljas direkt som fortsättning på arbetet.

APL 6 § 1 mom. tillämpas även på fall, där arbetsoförmåga inträtt före den 1.1.1973. Är arbetstagare, som i detta nu uppbär invalidpension med full effekt, i APL-arbetsförhållande, anses arbetsförhållandet upphöra den 31.12.1972. Tid efter sagda dag räknas inte som pensionsberättigande.

6.2. Tillämpningen av begränsningsstadgande

Enligt begränsningsstadgandet i 4 § 4 mom. APL kan vid uträknandet av invalidpensions belopp APL-arbetsförhållande i undantagsfall lämnas utan avseende. Tillämpning av begränsningsstadgande förutsätter, att arbetstagaren då arbetsförhållandet begynte varit behäftad med sjukdom, lyte eller skada, som utgör arbetsoförmågans huvudsakliga orsak, och att arbetstagaren blivit arbetsoförmögen innan ett år förflutit från arbetsförhållandets begynnelse.

Begränsningsstadgandet i 4 § 4 mom. APL har inte ändrats i detta sammanhang. Beträffande lagrummets tillämpning är dock viktigt notera, att som tidpunkt för arbetsoförmågans inträde skall betraktas den tidpunkt, från vilken arbetstagaren mist åtminstone 2/5 av sin arbetsförmåga. Även om arbetstagare till en början beviljats delpension och hans hälsotillstånd senare avsevärt försämrats, kan man inte anse att en ny begynnelsepunkt för arbetsoförmågan skulle föreligga. Vid sådant förhållande rättar sig tillämpningen av begränsningsstadgandet alltid efter den ursprungliga tidpunkten för arbetsoförmågans inträde.

6.3. Beräkning av till pension berättigande lön

APL 7 § 1 mom. ändras sålunda, att vid fastställande av pensionsgrundande lön beaktas inte den tid, för vilken arbetstagare uppburit i 6 § 1 mom. APL avsedd invalidpension. Det är klart, att även för sådan tid utbetalad lön inte beaktas vid beräkning av den pensionsgrundande lönen.

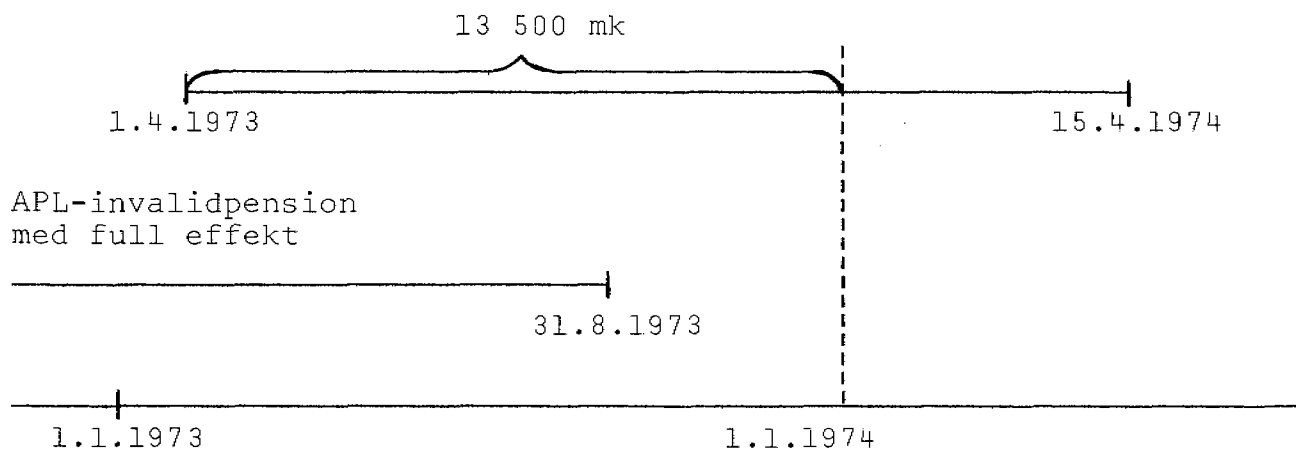
Stadgandet har betydelse närmast i fall, där invalidpensionstagare är i arbetsförhållande då hans pension upphör. Uträkningen av den pensionsberättigande tjänstgöringstiden börjar härvid från tidpunk-

ten, då pensionen upphört. För att underlätta stadgandets tillämpning i praktiken har i 7 § 3 mom. APF intagits ett specialstadgande för dessa fall. Ändamålet är, att pensionsanstalterna i allmänhet inte skall behöva fråga arbetsgivaren, vilken del av till arbetstagaren utbetalad lön hänför sig till tiden efter pensionens upphörande.

Enligt det nya 3 mom. i 7 § APF skall den i arbetsförhållandet under det ifrågavarande året erhållna totalförtjänsten divideras i proportionen mellan tidsperioderna före och efter pensionens upphörande. I nu gällande 7 § 2 mom. APF finns redan ett motsvarande stadgande, som skall tillämpas vid uppskattning av vilken del av till arbetstagare, som fyllt 65 år, utbetalad lön hänför sig till tiden innan han uppnådde sagda ålder.

Skall arbetstagare för ifrågavarande arbetsförhållande beviljas invalidpension med full effekt, kunde förordningens uträkningsregel leda till en väsentlig försämring av pensionsskyddet. Därför stadgas i det nya 3 momentet i 7 § APF, att momentet skall tillämpas endast då fribrev bildas på grund av arbetsförhållandet. Framgår senare, att pension med full effekt skall beviljas på grund av detta arbetsförhållande, skall pensionsanstalten i efterhand från arbetsgivaren införskaffa utredning om den under ifrågavarande år utbetalda faktiska lönen, som skall beaktas i arbetsförhållandet.

I nedanstående exempel belyses tillämpningen av 7 § 3 mom. APF

Stadgandet i 7 § 3 mom. APF bestämmer, hur den pensionsgrundande lönen skall beräknas för år 1973 i exempelfallet

$$\left. \begin{array}{l} \text{pensionsgrundande lön för} \\ \text{tiden 31.8. - 31.12.1973} \end{array} \right\} = A \cdot \frac{t}{T}$$

A = förtjänst under hela året

t = tiden från pensionens upphörande till kalenderårets utgång, eller om arbetsförhållandet upphör tidigare till arbetsförhållandets upphörande

T = arbetsförhållandet varade år 1973

eller kalkyl enligt talen i ovanstående exempel:

$$13\ 500 \times \frac{120}{270} = 6\ 000 \text{ mk}$$

=====

Skall i grund av ifrågavarande APL-arbetsförhållande beviljas invalidpension, som fastställts med tillämpning av 6 § 3 mom. APL, beaktas vid uträkning av den pensionsgrundande lönen härvid den faktiska lönen för tiden 31.8. - 31.12.1973.

7. Tidpunkten, då pension begynner

7.1. Ålderspension

Beträffande KAPL-, LFÖPL- och FÖPL-ålderspensioner har det redan tidigare varit regel, att pensionen inte beviljas retroaktivt för tid innan pension söktes. I detta avseende var bestämmelserna om APL-ålderspensions begynnelse avvikande. Nu ändras begynnelse-tidpunkten för APL-ålderspension, så att den blir densamma som i de andra ovannämnda arbetspensionslagarna.

Enligt 4 § 2 mom. APL beviljas APL-ålderspension tidigast från början av den månad, som närmast följer efter det pensionen söktes. Blir ålderspension beviljad från annan tidpunkt än från ingången av den månad, som närmast följer på uppnåendet av pensionsåldern, höjes pensionens belopp enligt försäkringsmatematiska principer på sätt social- och hälsovårdsministeriet bestämmer. Härom stadgas i 2 mom. av den nya 5 § APL.

Det nya stadgandet tillämpas ifall arbetstagaren uppnått ålderspensionsåldern den 1.1.1973 eller därefter.

7.2. Övriga pensioner

Tidigare har det varit möjligt, att då pensionsansökan försenas invalidpension beviljats under loppet av en kalendermånad. Stadgandena ändras nu så, att arbetspension alltid beviljas från den 1. dagen i en kalendermånad. Stadgandenas justering har betydelse särskilt i sådana fall då vederbörande dröjt med att göra pensionsansökan. Om arbetstagares arbetsoförmåga har till exempel begynt i februari 1973. Han söker pension den 5.3.1974. Pensionen skall beviljas räknat från den 1.4.1973.

Även ändringar av pensions belopp skall alltid genomföras från ingången av en kalendermånad. Detta har betydelse särskilt då delpension ändras till full pension, eller tvärtom. Delpension kan ändras retroaktivt till full pension för en tid av inte fullt ett halvår. Tiden räknas bakåt från den tidpunkt, då pensionstagaren ansökt om justering eller då pensionsanstalten av eget initiativ skridit till justeringsåtgärder. Har justeringsansökan gjorts till exempel den 13 november, kan pensionen ändras till full pension räknat tidigast från den föregående 1 juni.

8. Övriga ändringar av APL

Förutom i ovan angivna stadganden görs i APL vissa mindre, tekniska ändringar. De gäller närmast uträkningen av arbetslöshetspension och familjepension. Regeln är, att vid fastställande av arbetslöshetspensions och familjepensions storlek läggs full invalidpension till grund.

9. Ändringarna i KAPL

I KAPL har dess egen självständiga invaliditetsdefinition liksom hittills bibehållits. Den ingår i 4 och 5 §§ KAPL. Stadgandena i KAPL

överensstämmer dock till sitt sakliga innehåll noggrant med motsvarande stadganden i APL.

9.1. Utförande av arbete under pensionstid

Enligt KAPL har regeln hittills varit den, att vid fastställande av pension beaktas inte lön, som arbetstagare förtjänat medan han fick KAPL-pension. Nu ändras stadgandet så, att det får samma innehåll i sak som det ändrade 1 momentet i 6 § APL. I 5 § 3 mom. APL stadgas nämligen, att vid fastställande av ålderspensions och invalidpensions storlek beaktas inte lön, som arbetstagaren uppburit medan han erhöll i lagrummet avsedd invalidpension med full effekt.

Emedan arbetslöshetspensions och familjepensions storlek beräknas på basen av arbetstagarens ålders- eller invalidpension, inverkar det nya stadgandet även på uträkningen av arbetslöshetspension och familjepension.

Här må understrykas, att sedan det nya stadgandet trätt i kraft hindrar erhållande av KAPL-fribrevspension inte, att KAPL-löner skulle beaktas. Om däremot till arbetstagare enligt vilken som helst lag eller offentlig pensionsstadga utgår invalidpension med full effekt, kan han inte samtidigt på grund av arbete intjäna KAPL-pension.

9.2. Samordning av KAPL-pension

Vad ovan utlagts om samordning av APL-pension gäller även KAPL-pensioner. Men då det nya 6 momentet i 8 § APL är av primär betydelse vid uträkning av KAPL-pension, är det skäl att särskilt framhålla denna lagändring.

9.3. KAPL-ändringarnas ikraftträdande

Även ikraftträdelsestadgandena i KAPL motsvarar APL:s ikraftträdelsestadganden. Beloppet av KAPL-invalidpension beror av tidpunkten, då arbetstagaren ådragit sig sjukdom, lyte eller skada, som utgör arbetsoförmågans huvudsakliga orsak. Därför har det varit nödigt att i KAPL:s ikraftträdelsestadgandet stadga, att såvida arbetstagare före

lagens ikraftträdande blivit arbetsoförmögen i sådan mån, som berättigar till delinvalidpension, anses han ha insjuknat vid lagens ikraftträdande. Medelst detta stadgande kommer man i dessa fall någorlunda till enahanda fastställande av invalidpensions storlek som enligt APL i motsvarande situationer.

10. Ändringarna i företagarpensionslagarna

10.1. Utförande av arbete under pensionstid

Även företagarpensionslagarna stadgar, att de inte gäller tid, för vilken till företagare utgår invalidpension med full effekt. Dessa lagars ikraftträdelsestadganden innehåller dock en avvikelse från denna regel. Beträffande den, som får invalidpension med full effekt och beviljats företagarförsäkring innan lagen trädde i kraft, förblir försäkringen gällande.

Dock är att märka, att då invalidpension upphör, fattas nytt beslut angående företagarens arbetsinkomst emedan denna möjligen har förändrats.

10.2. Beräkning av företagarpension

Enär företagarpensionslagarna trätt i kraft senare, beräknas företagarpension med tillämpning av den s.k. trettioåttaprocents regeln för samtliga före den 1.1.1943 födda företagare.

Ifråga om FÖPL påpekas, att ifall företagares arbetsinkomst härvid överstiger det indexjusterade beloppet 20 000 mark, beräknas pensionen för den överskjutande delen så, att beloppet av full invalidpension utgör 1/12 % av arbetsinkomsten för varje pensionsberättigande månad.

10.3. Delpensionsstadgandenas ikraftträdande beträffande LFÖPL och FÖPL

Även de personer, som hör till företagarpensionslagarnas krets, har rätt till delpension i grund av arbetsoförmåga, som inträtt före den

1.1.1973. Detta stadgande åsidosätter dock inte bestämmelsen i företagarpensionslagarnas ursprungliga ikraftträdelsestadganden därom, att invalidpension inte beviljas, ifall arbetsförmågan inträtt före den 1.1.1970. Vid sådant förhållande, därest företagare i undantagsfall skall anses ha varit arbetsoförmögen i sådan mån, som berättigar till delpension, redan före den 1.1.1970, kan delpension inte beviljas honom.

10.4. Ändringen av 1 § FÖPL

Till kretsen för FÖPL:s obligatoriska pensionskydd hör endast sådana företagare, vilkas arbetsinkomst överstiger ett visst minimibelopp. Hittills har detta minimibelopp motsvarat det i 1 § 1 mom. 2 punkten APL angivna markbeloppet. Ehuru ifrågavarande markbelopp nu blir ändrat i APL, har det inte ansetts ändamålsenligt att ändra motsvarande nedre gräns i lagen om pension för företagare. Därför stadgar 1 § 1 mom. 2 punkten FÖPL i sin nya lydelse, att den obligatoriska försäkringen inte gäller företagare, vars förvärvsinkomst skall uppskattas understiga dubbla beloppet av motsvarande gränsbelopp i APL.

10.5. Ändringar, som enbart gäller LFÖPL

Har för brukningsenhets åkerareal ingåtts åkerreserveringsavtal, som avses i lagen om begränsning av nyttjande av åker anses enligt 6 § 4 mom. LFÖPL åkerareal, som omfattas av avtalet, vara brukad på normalt sätt och lantbruksföretagare, som ingått avtalet, utföra husbondearbete på brukningsenheten under avtalsperioden. Åkerreserveringslagen gäller inte landskapet Åland. Därför har åkerpaketstadgandet i LFÖPL inte kunnat tillämpas på brukningsenheterna i landskapet Åland.

Efter lagändringen och sedan motsvarande landskapslag för Åland utfärdats den 16 april 1970 gäller stadgandet även i sagda landskapslag avsett åkerreserveringsavtal. Landskapslagen är praktiskt taget av samma innehåll som motsvarande rikslag.

Enligt 8 § 4 mom. LFÖPL försäkras medlem av gårdsbrukarsidkares familj endast om han erhåller penninglön. I lantbruket arbetar emellertid många familjemedlemmar, till vilka inte utbetalas lön. Enligt det

till 11 § LFÖPL fogade nya 3 momentet kan sådan familjemedlem försäkras frivilligt. Försäkringspremien bestäms på samma sätt som för familjemedlem, som hör till det obligatoriska pensionsskyddet. Försäkringspremien beräknas enligt i 9 § 1 och 2 mom. FÖPL stadgade grunder.

För familjemedlem, som försäkras frivilligt, bestäms arbetsinkomsten enligt 8 § 1 mom. LFÖPL. För sådan familjemedlem fastställs den arbetsinkomst han skäligen kan uppskattas fortgående åtnjuta för sin LFÖPL-verksamhet. I överensstämmelse med stadgandet i 8 § 4 mom. LFÖPL är att anse, att som arbetsinkomst fastställs högst det belopp, som för samma lägenhet skall räknas för husbonde.

Frivillig försäkring får inte upptagas retroaktivt. Enligt ikraftträdelsestadgandet må dock försäkring, ifall därom ansöks under år 1973, beviljas retroaktivt räknat från sagda års början.

11. Ändringarna i arbetspensionsförordningarna

I arbetspensionsförordningarna har gjorts tämligen obetydliga ändringar. För ändringen av 7 § 3 mom. APF redogörs ovan i punkt 6. Vidare har 8 § 2 mom. och 14 § 1 mom. i APF ändrats.

Ändringen av 8 § APF är nödvändig därför att en del paragrafhänvisningar revideras. Förordningens 14 § har ändrats så, att utbetalning i ett för allt inte kommer ifråga beträffande delpension. Vid sådant förhållande kan pension utbetalas i ett för allt, då ålderspension eller familjepension eller full invalidpension, som är grundad enbart på fribrev, är i fråga. Ytterligare förutsätts, att pensionens belopp understiger 20 mark i månaden.

Ändringen av 1 § LFÖPF beror på att beskattningen av skogsinkomst ändrats i vissa kommuner i norra Finland. För åstadkommande av exakta paragrafhänvisningar har 4 § LFÖPF och 4 § FÖPF ändrats.

Ytterligare har till samtliga förordningar fogats ett stadgande om avbrytande av pensionsutbetalning i händelse pensionstagare inte tillställer pensionsanstalten utredning om att förutsättningarna för erhållande av pension fortfarande föreligger (12 a § APF, 14 a § KAPF, 13 a § LFÖPF och 12 a § FÖPF).

12. Vilken pensionsanstalt avgör pensionsansökning

APF innehåller i 12 § stadganden därom, på vilken pensionsanstalt det ankommer att avgöra pensionsansökan. Delpensionens införande gör, att dessa stadganden inte behöver ändras.

Huvudregeln är, att pensionsansökan avgörs av den pensionsanstalt, till vars krets pensionssökanden senast hört. Vid avgörandet av denna fråga skall sådana arbetsförhållanden inte beaktas, där sökanden möjligen stått efter det pensionsfallet inträffade. Vid tillämpningen av 12 § APF och motsvarande stadganden i de andra arbetspensionsförordningarna är följaktligen den omständigheten avgörande, till vilken pensionsanstalts krets sökanden senast hört innan pensionsfallet inträffade.

Då delpension ändras till full invalidpension föreligger inte något nytt pensionsfall. Därför ankommer det på den pensionsanstalt, som beviljat pensionen, att besluta, huruvida delpension skall ändrats till full pension, detta även om pensionstagaren efter pensions beviljande utfört arbete, som hör till annan pensionsanstalts krets.

Från regeln, att pensionsansökan avgörs av den pensionsanstalt, till vars krets invaliditetspensionssökande senast hört före pensionsfallet finns vissa undantag. Skall på sökandens senaste arbetsförhållande eller företagarverksamhet tillämpas begränsningsstadgande (4 § 4 mom. APL eller 5 § 3 mom. KAPL), kan pensionsanstalten hänskjuta avgörandet av pensionsansökningen till den tidigare pensionsanstalten. Det är skäl att verkställa sådant hänskjutande alltid, då den tidigare pensionsanstalten sannolikt kommer att bevilja pension med full effekt (dvs. som beaktar framtida tjänstgöringstid). Likaså kan pensionsansökan hänskjutas och det är skäl att göra det, då senaste arbetsförhållande eller företagarverksamhet visserligen medför rätt till pension, men invalidpension med full effekt fastställs på grund av tidigare arbetsförhållande eller företagarverksamhet.

13. Lagändringarnas inverkan på kommunikationen

13.1. Övervakningen av jämnlöpande pensionstider och aktiva tider

Efter lagändringarnas ikraftträdande uppkommer inte mera i arbetspensionslagarna stadgad pension för arbete, som utförs under tiden för invalidpension och försäkring enligt FÖPL eller LFÖPL kan inte ens vara gällande under tiden för sådan pension. Med hänsyn till lagens tillämpning är det sålunda nödvändigt, att pensionsanstalt, som försäkrat arbetsförhållande eller företagaverksamhet, får kännedom om samtidigt löpande pensionstid. Pensionsskyddscentralen kommer på grund av uppgifterna i sina register att underrätta pensionsanstalterna om dessa fall.

Detta görs så, att tiderna för invalidpensioner och arbetslöshetspensioner med full effekt, som anmälts till pensionsfallsregistret, jämförs med de av arbetsförhållanderegistret framgående aktiva APL-, FÖPL- och LFÖPL-tiderna. Konstateras tider, som jämnlöper efter år 1972, får den pensionsanstalt, som försäkrat arbetsförhållande eller företagaverksamhet, meddelande härom. Detta utförs medelst förteckningen för uppgivande av pensionstider.

13.2. Lagändringarnas inverkan på pensionsanstalts registerutdrag

I pensionsanstalts registerutdrag utsätts för APL-arbetsförhållande i kolumnen för särskilda uppgifter kodnumret 60, som anger, att inverkan av jämnlöpande pensionstid beaktats i fribrevsuppgifterna. Saknas detta kodnummer, får härav dock inte slutas, att på ifrågavarande fribrev inverkan pensionstid inte kan finnas. Således, om sådan kodbeteckning saknas, men pensionsfallsuppgifter finns om ifrågavarande person, måste man särskilt kontrollera huruvida de inverkar på fribrevsuppgifterna.

De KAPL-förtjänster, som skall antecknas i utdrag, kommer tillsvida-re inte att föras med uppgift om jämnlöpande pensionstid, varför under pensionstid erhållna KAPL-förtjänster alltid skall särskilt utredas med tillhjälp av förefintliga pensionsuppgifter.

Beträffande före den 1.7.1935 född person kommer i registerutdrag att antecknas uppgifter om delpensionens minimibelopp, i händelse vederbörande har APL-fribrev och på motsvarande sätt KAPL-pensionsprocenten i form av ett bråk i händelse vederbörande har KAPL-förtjänster.

13.3. Lagändringarnas inverkan på kommunikationen rörande pensionsavgöranden

Anvisningarna för kommunikationen rörande pensionsavgöranden behöver inte ändras med anledning av lagändringarna. Anmälningarna av delpensioner skall göras enligt gällande anvisningar, varvid i pensionsfallskortets ruta 63 som beteckning för pensionsslaget används koden 2.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Matti Uimonen

Aarre Metso

F ö r o r d n i n g
angående ändring av förordningen om pension för arbetstagare

7 § 3 mom. (nytt)

Har arbetstagare varit i arbetsförhållande då i 6 § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare avsedd invalidpension upphörde, anses arbetsförtjänsten från tidpunkten för upphörandet till kalenderårets utgång, eller, ifall arbetsförhållandet upphört tidigare, till dess upphörande, utgöra en så stor del av totalförtjänsten det året i arbetsförhållandet, som sagda tidsperiod utgör av den tid arbetsförhållandet varade under samma år. Detta gäller dock inte arbetsförhållande, i grund varav beviljad pension skall bestämmas med tillämpning av 6 § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare.

-----

8 § 2 mom.

På grund av fribrev, som motsvarar det i lagen om pension för arbetstagare angivna minimipensionsskyddet, äger arbetstagare enligt vad i fribrevets villkor bestäms rätt till ålderspension, då han fyllt 65 år, till invalidpension enligt 4 § 3 mom. och 5 b § lagen om pension för arbetstagare samt till arbetslöshetspension enligt 4 c § lagen om pension för arbetstagare, dock icke medan han uppbär pension, som beviljats med tillämpning av 6 § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare eller 7 § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden. Inträder arbetstagare, som erhållit fribrev, på nytt i arbetsförhållande, som är underställt lagen om pension för arbetstagare eller lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, eller begynner han bedriva företagareverksamhet, som är underställd lagen om pension för lantbruksföretagare eller lagen om pension för företagare, och kommer han på grund därav, utan att ånyo erhålla fribrev, i åtnjutande av pension vid annan ålder

eller på andra villkor eller erhåller han pension på grund av honom beviljad frivillig fortsatt försäkring, omvandlas fribrevet att motsvara dessa villkor.

-----

12 a § (ny)

Pensionsanstalt må vid behov av pensionstagare inbegära utredning inom skälig tid därom, att förutsättningarna för pensionens utbetalande fortfarande föreligger. Uraktlåter pensionstagaren att avge utredningen, må pensionsanstalten besluta, att utbetalningen avbryts tills utredningen avgivits.

14 §.

Understiger beloppet av ålders- eller familjepension eller sådan full invalidpension, vars storlek icke bestämts med tillämpning av 6 § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare, 20 mark i månaden, äger pensionsanstalten rätt att med pensionstagarens samtycke erlagga pension i ett för allt, varvid beloppet beräknas enligt social- och hälsovårdsministeriet fastställda grunder. Den som erhållit dylik betalning i ett för allt, är därefter icke i anledning av samma pensionsfall berättigad till pension på grund av de arbetsförhållanden, på grund av vilka pension, som motsvarar det utbetalade beloppet, skulle hava erlagts. Har för bestämd tid beviljad invalidpension utbetalats i ett för allt, må pensionstagaren likväl beviljas pension för den tid hans arbetsoförmåga fortfar efter den bestämda tidens utgång.

F ö r o r d n i n g
angående ändring av förordningen om pension för
arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden

14 a § (ny)

Pensionsanstalt må vid behov av pensionstagare inbegära utredning inom skälig tid därom, att förutsättningarna för pensionens utbetalande fortfarande föreligger. Uraktlåter pensionstagaren att avge utredningen, må pensionsanstalten besluta, att utbetalningen avbryts tills utredningen avgivits.

16 §.

Understiger beloppet av ålders- eller familjepension eller sådan full invalidpension, vars storlek icke bestämts med tillämpning av 7 § 1 mom. pensionslagen, 20 mark i månaden, äger arbetspensionskassa rätt att med pensionstagarens samtycke erlægga pensionen i ett för allt, varvid beloppet beräknas enligt av social- och hälsovårdsministeriet fastställda grunder. Den, som erhållit dylik betalning i ett för allt, är därefter icke i anledning av samma pensionsfall berättigad till pension på grundvalen av de arbetsförhållanden, med stöd av vilka pension, som motsvarar det utbetalade beloppet, skulle hava erlagts. Har för bestämd tid beviljad invalidpension utbetalats i ett för allt, må pensionstagaren likväl beviljas pension för den tid hans arbetsoförmåga fortfar efter den bestämda tidens utgång.

F ö r o r d n i n g
angående ändring av förordningen om pension
för lantbruksföretagare

1 §.

Vid tillämpningen av 2 § 2 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare anses av de i 2 § inkomstskatteförordningen för gårdsbruk (352/68) avsedda skogsskatteområdena 1 och 2 området höra till södra Finland, områdena 3-6 till mellersta Finland och områdena 7-10 (uteslutning) till norra Finland.

Såsom odlad jordbruksjord anses åker och trädgård. Såsom växtlig skogsmark anses skogsmarker, som hör till någon av de i 1 § inkomstskatteförordningen för gårdsbruk avsedda skatteklasserna, eller, därest skatteklassificering enligt sagda förordning icke verkställts, till någon av dem vid senast verkställda beskattning hänförda skogsmarker (uteslutning).

4 §.

Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt och pensionsskyddscentralen är skyldiga att på begäran åt lantbruksföretagare lämna av dem innehavda uppgifter, som rör lantbruksföretagarens fribrev eller eljest hans rätt till pension. Likaledes är pensionsanstalten skyldig att på begäran åt person och sammanslutning, som avses i 10 § 4 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare, lämna uppgifter, som inverkar på i sagda moment avsedd ansvarighet.

13 a § (ny)

Pensionsanstalt må vid behov av pensionstagare inbegära utredning inom skälig tid därom, att förutsättningarna för pensionens utbetalande fortfarande föreligger. Uraktlåter pensionstagaren att avge utredningen, må pensionsanstalten besluta, att utbetalningen avbryts tills utredningen avgivits.

15 §.

Understiger beloppet av ålders- eller familjepension eller sådan full invalidpension, vars storlek icke bestämts med tillämpning av 6 § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare, utan det i 13 §

avsedda avdraget 20 mark i månaden, äger pensionsanstalt rätt att med pensionstagarens samtycke erlægga pension i ett för allt, varvid beloppet beräknas enligt av social- och hälsovårdsministeriet fastställda grunder. Den som erhållit dylik betalning i ett för allt är där- efter icke i anledning av samma pensionsfall berättigad till pension på grund av den företagarverksamhet, på grund av vilken pension, som motsvarar det utbetalda beloppet, skulle ha erlagts. Har för bestämd tid beviljad invalidpension utbetalats i ett för allt, må pensionst- garen likväl beviljas pension för den tid hans arbetsförmåga fortfar efter den bestämda tidens utgång.

F ö r o r d n i n g
angående ändring av förordningen om pension för företagare

4 §.

Pensionsanstalt och pensionsskyddscentralen är skyldiga att på begäran åt företagare lämna av dem innehavda uppgifter, som rör företagarens fribrev eller eljest hans rätt till pension. Likaledes är pensionsanstalt skyldig att på begäran åt person, sammanslutning eller samfund, som avses i 9 § 3 mom. lagen om pension för företagare, lämna uppgifter, som inverkar på i sagda moment avsedd ansvarighet.

12 a § (ny)

Pensionsanstalt må vid behov av pensionstagare inbegära utredning inom skälig tid därom, att förutsättningarna för pensionens utbetalande fortfarande föreligger. Uraktlåter pensionstagaren att avge utredningen, må pensionsanstalten besluta, att utbetalningen avbryts tills utredningen avgivits.

14 §.

Understiger beloppet av ålders- eller familjepension eller av sådan full invalidpension, vars storlek icke bestämts med tillämpning av 6 § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare, utan det i 12 § avsedda avdraget 20 mark i månaden, äger pensionsanstalten rätt att med pensionstagarens samtycke erlægga pensionen i ett för allt, varvid beloppet beräknas enligt av social- och hälsovårdsministeriet fastställda grunder. Den som erhållit dylik betalning i ett för allt är därefter icke i anledning av samma pensionsfall berättigad till pension på grund av den företagareverksamhet, på grund av vilken pension, som motsvarar det utbetalade beloppet, skulle ha erlagts. Har för bestämd tid beviljad invalidpension utbetalats i ett för allt, må pensionstagaren likväl beviljas pension för den tid hans arbetsoförmåga fortfar efter den bestämda tidens utgång.

Social- och hälsovårdsministeriets beslut
angående ändring av socialministeriets beslut angående villkoren
för registrering av i 11 § lagen om pension för arbetstagare
avsedda frivilliga tilläggsförmåner

1 §.

I pensionsskyddscentralen må såsom i 11 § lagen om pension för arbetstagare avsedda frivilliga tilläggsförmåner på nedan angivna villkor registreras följande förmåner:

-----

4) höjning av ålders-, invalid- och arbetslöshetspension till större belopp än de i 5, 5a, 5b, 6, 7, 7b, 7c, 8 och 9 §§ lagen om pension för arbetstagare förutsatta;

Detta cirkulär innehåller den information
som gavs under Pensionsdagarna 30.11.1972.